

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַתָּה פְּסַעְתָּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדֵי שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, חֵידָךְ מִמֶּךָ יֵצְאוּ שְׁלֹשָׁה מְלָכִים שְׁלִיטִים רוֹזְנִים וּמַצְבִּיאִים שְׁשׁוּלְטִים בְּכָל הָעוֹלָם, וְרֵאשׁוֹן מֵהֶם הִיָּה נְבוּכַדְנֶצַּר.

בֹּא וּרְאֵה מָה אָמַר לוֹ דְּנִיאל, (דניאל ב) אַתָּה הוּא רֵאשׁ הַנְּהָב, וְאַחֲרָיֶךָ תִּקּוּם מְלָכוֹת אַחֲרֵת רְעָה מִמֶּךָ וּמְלָכוֹת שְׁלִישִׁית אַחֲרֵת. מָה כְּתוּב? (שם א) הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר עָשָׂה צֶלֶם שֶׁל זָהָב. גָּבְהוּ שְׁשִׁים אַמּוֹת וְרָחְבוּ שֵׁשׁ אַמּוֹת. אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר, הֲצֶלֶם שְׂרָאִיתִי הִיָּה רֵאשׁוֹ שֶׁל זָהָב, מַעֲיֹ שֶׁל כֶּסֶף. אֲנִי אֶעֱשֶׂה הַכֹּל שֶׁל זָהָב, וְשִׁתְּהִיָּה עֹטְרַת זָהָב בְּרֵאשׁוֹ.

וְשָׁנִינוּ, אוֹתוֹ יוֹם כְּנִס אֵת כָּל הָאֲמוֹת וְהָעַמִּים וְהַלְשׁוֹנוֹת לַעֲבֹד לְאוֹתוֹ הַצֶּלֶם, וְלָקַח כָּלִי מִכְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ שָׁבוּ הִיָּה חֲקוּק הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ וְהַכְּנִיסוֹ בְּפִי אוֹתוֹ צֶלֶם. וּבְכַוָּנָה שָׁעָה הִיָּה מְדַבֵּר גְּדוּלוֹת, עַד שֶׁבָּא דְּנִיאל וְקָרַב לְאוֹתוֹ הַצֶּלֶם וְאָמַר: אֲנִי שְׁלִיחַ שֶׁל הַרְבוּן הָעֲלִיּוֹן, גּוֹזֵר אֲנִי עָלֶיךָ לְצַאֵת מִכָּאֵן. הַזְכִּיר אֵת הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, וְיֵצֵא אוֹתוֹ כָּלִי, וְנִפְּל הַצֶּלֶם וְנִשְׁפַּר. הִיָּנוּ מֵה שִׁכְתוּב, וְהִצְאֵתִי אֵת בְּלַעַז מִפִּי וְלֹא יִנְהַרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקוּ עַל רֵאשׁוֹ. אָמַר, אִם לֹא שְׁקַרְבָּתִי אוֹתָךְ לַחֲבוּרָה כָּאֵן, לֹא הַכְּרַנּוּ אוֹתָךְ. וּמֵאוֹתוֹ יוֹם הָיוּ פּוֹחָדִים מִפְּנֵיו.

שָׁנִינוּ, (קהלת י) אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמֵלֶכֶךָ בֵּין חוֹרִים וְשָׁרֶיךָ בְּעֵת יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי בְּאֵר אֵת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּמִשְׁעָה בְּשַׁעָה שֶׁהוֹצִיא אֵת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעָשָׂה אוֹתָם בְּנֵי חוֹרִין וְשָׁרֶיךָ בְּעֵת יֹאכְלוּ, שִׁכְתוּב (שמות יב) וְאִכְלָתֶם אֹתוֹ בַּחֲפֹזוֹן פֶּסַח הוּא לֵה'.

הוּא, אַנְתָּ פְּסַעְתָּ בְּגִין יִקְרִי תֵּלֶת פְּסִיעָן, חֵידָךְ מִיָּנֶךָ יִפְקוּן תֵּלֶת מְלָכִין שְׁלִיטִין, קִסְטִירִין רוֹפִינִין דְּשְׁלִיטִין בְּכָל עֲלָמָא, וְקַדְמָאָה מְנִיִּיהוּ נְבוּכַדְנֶצַּר הָוָה.

תָּא חֲזִי, מָאִי אָמַר לִיה דְּנִיאל, (דניאל ב) אַנְתָּ הוּא רֵאשָׁה דִּי דְהֶבָא. וּבִתְרָךְ תִּקּוּם מְלָכוֹ אַחֲרֵי אַרְעֵ מִיָּנֶךָ וּמְלָכוֹ תְּלִיתָאָה אַחֲרֵי וְגו'.

מָה כְּתִיב (דניאל א) נְבוּכַדְנֶצַּר מְלָכָא עֲבַד צֶלֶם דִּי דְהַב רוּמִיָּה אַמִּין שְׁתִּין פְּתִיָּה אַמִּין שִׁית. אָמַר נְבוּכַדְנֶצַּר צֶלְמָא דְחִמִּינָא, הָוָה רִישָׁא דִּי דְהֶבָא, מַעוּי דְכֶסֶף, אֲנָא אַעֲבִיד כְּלָא דְדְהֶבָא, דְלֵהוּי קִזְפִּירָא דְדְהֶבָא בְּרִישָׁא.

וְתֵאנָא, הַהוּא יוֹמָא כְּנֵשׁ כָּל אוּמִיָּא וְעַמִּיָּא וְלִישְׁנֵיָא לְמַפְלַח לְהַהוּא צֶלְמָא, וְנִטַּל מֵאֲנָא מִמָּאֲנִי מִקְדָּשָׁא, דְהָוָה גְּלִיף בֵּיה שְׁמָא קְדִישָׁא, וְעֵיִל לִיָּה בְּפוּמִיָּה דְהַהוּא צֶלְמָא, וּבְהֵיָא שְׁעָתָא הָוָה מְמַלֵּל רַבְרָבָן, עַד דְאַתָּא דְנִיאל, וְקָרִיב גַּבִּי דְהַהוּא צֶלְמָא, וְאָמַר אֲנָא שְׁלִיחָא דְמֵאֲרָא עֲלָאָה, גּוֹזְרֵי עֲלֶיךָ לְמַפְּק מֵהֶכָא. אֲדַפֵּר שְׁמָא קְדִישָׁא, וְנִפְּק הַהוּא מֵאֲנָא, וְנִפְּל צֶלְמָא וְאַתְפֵּר. הִיָּנוּ דְכְּתִיב וְהוֹצֵאתִי אֵת בְּלַעַז מִפִּי וְלֹא יִנְהַרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם. קָם רַבִּי יְהוּדָה וּנְשָׁקִיָּה עַל רִישִׁיָּה, אָמַר אִי לֹא דְקָרִיבָנָא בְּקוּטְפִיָּא הֶכָא, לֹא אֲשַׁתְּמוּדְעָנָא בְּךָ. וְהוּוּ דְחֲלִין קַמִּיָּה מֵהַהוּא יוֹמָא.

תָּאנָא (קהלת י) אֲשֶׁרֶיךָ אֶרֶץ שְׁמֵלֶכֶךָ בֵּין חוֹרִים וְשָׁרֶיךָ בְּעֵת יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסִי אוּקִים לְהֵאִי קָרָא, בְּמִשְׁעָה, בְּשַׁעָתָא דְאַפִּיק לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְעֲבַד לוֹן בְּנֵי חוֹרִין. וְשָׁרֶיךָ בְּעֵת יֹאכְלוּ, דְכְּתִיב, (שמות יב) וְאִכְלָתֶם אוֹתוֹ בַּחֲפֹזוֹן פֶּסַח הוּא לֵי'.

אמר רבי שמעון בן יוחאי, וכי לא אמינא דמלוי דשלמה מלפא, דכלהו בגו, לגו היכלא קדישא הו. והאי דאמריתו כלא שפיר הוה, ולדרשא הוא דאתא, אבל האי קרא, לעילא בהיכלא קדישא הוא.

תאנא, אשריך ארץ שמלפך בן חורים. מאי ארץ. ארץ סתם. דתניא, מהו דכתיב, השליך משמים ארץ תפארת ישראל. (איכה ב) אלא האי ארץ, היא רזא, בגו כתיב מלפא קדישא, דכתיב ביה (בראשית ב) ביום עשות יי' אלהים ארץ ושמים. והאי ארץ, וכל מה דיניק ואתון, מההוא אתר דאקרי שמים הוא, ולא אתונת ארעא דא, אלא משלימותא קדישא, דאקרי שמים.

ובשעתא דבעא קדשא בריך הוא לאחרכא ביתיה דלתתא, וארעא קדישא דלתתא, אעבר להאי ארעא קדישא דלעילא בקדמיתא, ונחית ליה מההוא דרגא דהוה ינקא משמים קדישא, ולכתר חריב להאי דלתתא, הדא הוא דכתיב השליך משמים ארץ בקדמיתא, ולכתר ולא זכר הדום רגליו. דתניא, כף ארחוי דקודשא בריך הוא, פד בעי למידן עלמא, בקדמיתא עביד דינא לעילא, ולכתר אתקיים לתתא, דכתיב, (ישעיה כד) יפקוד יי' על צבא המרום במרום, בקדמיתא, ולכתר ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, כלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון כלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר ג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

שנינו, אשריך ארץ שמלפך בן חורים. מה זה ארץ? ארץ סתם, שלמדנו, מהו שכתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ תפארת ישראל? אלא הארץ הזו היא סוד בתוך כתיב המלך הקדוש, שכתוב בו (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. והארץ הזו וכל מה שיונק ונזון, הוא מאותו מקום שנקרא שמים, ולא נזונית הארץ הזו אלא משלמות הקדשה שנקראת שמים.

ובשעה שרצה הקדוש ברוך הוא להחריב את ביתו שלמטה והארץ הקדושה שלמטה, העביר בראשונה את הארץ הקדושה שלמעלה, והורידה מאותה דרגה שהיתה יונקת מהשמים הקדושים, ואחר כך החריב את זו שלמטה. והו שכתוב השליך משמים ארץ - בראשונה, ואחר כך - ולא זכר הדום רגליו. ששנינו, כף דרכו של הקדוש ברוך הוא: כשרוצה לדון את העולם, בראשונה עושה דין למעלה, ואחר כך מתקיים למטה, שכתוב (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום - בראשונה, ואחר כך - ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, כלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון כלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר ג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף

אמר רבי שמעון, אשריך ארץ שמלפך בן חורין, דין לך בסגיאנות כלא, כלא דחילו דאחרא, ומההוא מלפא עלאה אתון כלא. ושריף בעת יאכלו, כמה דאת אמר (במדבר ג) בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, אי לך ארץ שמלפך נער כמה דאת אמר (ישעיה שמלפך נער - כמו שנאמר (ישעיה א) ונתתי נערים שריהם. שאוי לארץ כשיונקת משמאל. ושריף